

Domácí porody

4.jarní konference prezidia ČAS

Současná legislativa v českém zdravotnictví

JUDr. Milada Džupinková, MBA

Dopis ze dne 20.3.2012

- jsem těhotná...přeji si rodit své první dítě doma za asistence porodní asistentky...jsem zcela zdravá...v případě komplikací se nebráním převozu do nemocnice...
- ...odkazuji na své právo na volbu místa porodu a s tím spojené právo moje a mého dítěte na odpovídající zdravotní péči během porodu a po porodu bez ohledu na mnou zvolené místo porodu, kterou stát a jeho složky musí instituciálně zajistit
- ...pokud by mi byla péče bezdůvodně odmítnuta, musela bych to chápat jako porušení svých práv a ohrožení života a zdraví mého i mého dítěte, neboť při porodu doma bez porodní asistentky se pochopitelně zvyšují rizika

ÚMLUVA o ochraně lidských práv a základních svobod

Čl.8

Právo na respektování rodinného a soukromého života

- 1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva Ternovsky v. Maďarsko ze dne 14.12.2010

- soud se domnívá, že pokud se volba týkající se uplatňování práva na respekt k soukromému životu nachází v oblasti právem upravené, státy by měly právu poskytnout odpovídající ochranu, zejména zajištěním jeho dostupnosti a předvídatelnosti – pokud jde o domácí porody, předpokládají právní a institucionální zázemí, které matce umožňuje volbu
- právo na výběr okolností porodu zahrnuje jistotu, že výběr je v souladu s právem a není přímo či nepřímo předmětem sankcí

- soud podotkl, že v souladu s ústavou je ochrana zdraví a sociální zabezpečení státem poskytovanou veřejnou službou
- podle názoru soudu vyžaduje tento ústavní závazek takovou právní úpravu, která bude respektovat právo matky na výběr

- soud uzavřel, že úprava postavení porodních asistentek asistujících u domácích porodů je právně nejistá, (existence vládního nařízení, které upravuje, že zdravotník, který poskytne své služby bez příslušné kvalifikace či licence nebo způsobem, který není v souladu s právními předpisy či licencí bude potrestán pokutou až 100.000 forintů)
- absence právní úpravy a hrozba zdravotníkům omezila volbu stěžovatelky, podle soudu je tato situace v rozporu s požadavkem předvídatelnosti a zákonnosti
- Článek č. 8 Úmluvy byl porušen

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18.1.2012

- stát neuděluje v ČR registrace porodním asistentkám, proto bylo namístě se obrátit se žádostí o zajištění péče během porodu na nemocnici ve spádové oblasti
- FNM je státní zdravotnické zařízení, jehož zřizovatelem je MZ a je namístě od něj spravedlivě požadovat, aby naplnilo povinnost státu zajistit instituciální podmínky k porodu doma (odkaz na rozsudek ESLP)
- soud prohlásil, že okolnosti porodu včetně volby místa porodu nepochybně tvoří součást soukromého života a shledal povinnost státu zajistit pro volbu místa porodu právní a instituciální podmínky

Usnesení Ústavního soudu Pl.ÚS 26/11 ze dne 28.2.2012

- stížnost byla zamítnuta z procesních důvodů, stěžovatelka přeskočila Krajský soud, nevyčerpala všechny opravné prostředky
- v odůvodnění se soud zabýval i věcnou stránkou věci, toto odůvodnění rozdělilo ústavní soudce, ohradilo se 9 soudců ze 14

Důvody odlišných stanovisek

- obnovení podmínek pro výkon profese porodní asistentky nepřísluší soudům, a to ani evropskému, ani ústavnímu či obecnému, ale pouze moci zákonodárné a výkonné
- účinky rozsudků ESLP nemohou působit erga omnes
- kritika centralismu ESLP, neodhadnutelnost a nepředvídatelnost hlavní rozhodovací linie ESLP, nedostatek srozumitelnosti jeho rozhodnutí, opuštění individualizace v odůvodnění, nebezpečí přesahů a zevšeobecňování

■ VZP

- **současná legislativa ani odborné lékařské vědomí nedovoluje podporovat a hradit z veřejného zdravotního pojištění činnosti spojené s prováděním porodů v domácnostech**

■ Krajský úřad

- **porodní asistentka je nestátním zdravotnickým zařízením, porod může být veden jen v prostorách náležitě věcně a technicky vybavené (viz vyhl.č. 221/2010 Sb., nyní přílohu č. 2 požadavky na technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení ambulantní péče vyhl. č. 92/2012 Sb.)**
- **zatím nikdo o registraci nepožádal**

- **Veřejný ochránce práv**
 - **podle současné legislativy mohou být zřizována a registrována i nestátní zdravotnická zařízení (porodní domy), v nichž lze provádět fyziologické porody za asistence pouze kvalifikovaných porodních asistentek**
 - **položil otázku, zda skutečně lze po státu žádat závazek zajistit (a případně hradit) asistenci zdravotnických pracovníků na jakémkoliv, rodičkou zvoleném místě či prostředí**
 - **takovýto závazek lze z rozhodnutí ESLP stěží dovodit**

■ MZ

- upozornilo i na ochranu práv nascitura nebo dítěte na ochranu jeho života a zdraví
- nedovozuje pozitivní závazek státu vytvořit právě a jen takové podmínky, jaké si přeje pacient podle svého subjektivního názoru, osobních představ a přání
- stát svým občanům garantuje dostupnou a kvalitní péči
- podle právní úpravy není znemožněno provozování nestátních zdravotnických zařízení porodního typu – stejný názor vyslovil i Úřad vlády ČR

- **Poslanecká sněmovna ČR**
 - následkem rychlé harmonizace právního řádu je skutečnost, že ačkoliv samotná činnost porodních asistentek je zákonem uznána, existence této samostatné zdravotnické profese se nepromítla do dalších souvisejících zákonů

Rozsudky Krajského soudu v Brně duben 2012

- návrhy na předběžná opatření byly zamítnuty
- civilní soud nemůže v rámci své rozhodovací činnosti obcházet absenci obecně závazného právního předpisu a konstituovat podmínky pro provádění domácích porodů